

Χριστουγεννιάτικο δώρο

Πολλοί, όταν μιλάνε για τα Χριστούγεννα, έχουν στο νου τους ένα ζεστό, στολισμένο γιορταστικό δωμάτιο, μ' ένα τραπέζι φορτωμένο άφθονες και λαχταριστές λιχουδιές, γεμάτο με χαρούμενους ανθρώπους, που αλλάζουν ευχές και δώρα, καθώς ακούγονται τα κάλαντα από τρυφερές παιδικές φωνές.

Για το μικρό Άντη όμως αυτά τα Χριστούγεννα ήταν πολύ διαφορετικά. Ούτε ελατοκορφές στολισμένες με κεράκια και χρυσωπές γυάλινες μπάλες ούτε τζάκι απ' όπου να ξεκύνεται το άρωμα του ρετσινιού κι η θαλπωρή του πευκοκούτσουρου που καίγεται ούτε γεμιστή με κάστανα γαλοπούλα ούτε καινούρια ρούχα και παιχνίδια. Για μοναδικό δώρο είχε πάρει μια αλλαξιά με μεταχειρισμένα ρούχα.

Ζούσε με τη μητέρα του και άλλες οικογένειες μέσα σε αντίσκηνα, ανάκατα να εμποδίσουν τον άνεμο και τη βροχή να τους περονιάζουν. Στο σχολείο έκανε παρέα με μερικούς συμμαθητές του, προσφυγόπουλα σαν τον ίδιο. Μα νοσταλγούσε τους παλιούς φίλους των ευτυχισμένων ημερών. Η μεγάλη καταστροφή τούς είχε σκορπίσει και τους είχε κάνει να χαθούν. Οι νέοι του σύντροφοι ήταν, όπως ο ίδιος, συγκρατημένοι και διστακτικοί στα παιχνίδια και σε όλες τις εκδηλώσεις, λες και προσπαθούσαν μάταια να ξεδιαλύνουν σε τι είχαν φταίξει και τους τιμώρησαν με σκληρό τρόπο. Για το μικρό Άντη όμως υπήρχε μια παραπάνω απώλεια. Στον πόλεμο, που τόσο αναπάντεχα είχε σαρώσει τη χώρα, είχε χαθεί ο πατέρας του...

Την παραμονή των Χριστουγέννων ο Άντη καθόταν μόνος. Η μητέρα είχε πάει να πάρει λίγα τρόφιμα, που η κυβέρνηση μοίραζε για τις γιορτές στους πρόσφυγες απ' τη βοήθεια του ΟΗΕ. Άρχισε να ζωγραφίζει φιγούρες από την αναπαράσταση της Γέννησης: τον Ιωσήφ, το Χριστό, τη Μαρία, τους Μάγους, τα ζώα, τους αγγέλους. Τι λογής πλάσματα ήταν αλήθεια οι άγγελοι; Τους έβλεπε συχνά ζωγραφιστούς, μα έναν πραγματικό δεν έτυχε ποτέ να ανταμώσει. Απορροφημένος από τις σκέψεις του, δεν άκουσε...

Κ. Τζάμαλη, *Χριστουγεννιάτικο δώρο* (διασκευή)
από το βιβλίο *Διηγήματα Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς και Φώτων*,
(ανθολόγ. Χ. Σακελλαρίου), εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1985

Οι νέες λέξεις ...

Η θαλπωρή (ουο): η ευχάριστη ζεστασιά

Το αντίσκηνο (ουο): μικρή και ελαφριά σκηνή, φτιαγμένη συνήθως από αδιάβροχο ύφασμα, που στηρίζεται σε πασσάλους. Το αντίσκηνο χρησιμοποιείται ως προσωρινό κατάλυμα για διακοπές ή σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (π.χ. για σεισμοπαθείς, πρόσφυγες κτλ.)

Περονιάζω (ρημ.) : χρησιμοποιείται συνήθως μεταφορικά, για το κρύο ή τη υγρασία που διαπερνά το κορμί μας. Προέρχεται από τη λέξη περόνη, που είναι ένα μυτερό αντικείμενο σαν καρφί χωρίς κεφάλι, με το οποίο τρυπάμε αντικείμενα και τα συνδέουμε μεταξύ τους. Έτσι λέμε μεταφορικά ότι το κρύο μας περονιάζει, δηλαδή μας τρυπάει σαν περόνη.

Το προσφυγόπουλο (ουο): το παιδί που αναγκάζεται να εγκαταλείψει τον τόπο του και να ζήσει αλλού, εξαιτίας κάποιου πολέμου ή άλλης μεγάλης καταστροφής.

Μάταια (επίρ.) : χωρίς αποτέλεσμα

Συγκρατημένος, -η, -ο (μτχ παρακειμένου του ρήμ. Συγκρατώ) : διστακτικός, αυτός που δεν παρασύρεται από τον ενθουσιασμό του.

Να ξεδιαλύνουν γ πληθ. υποτακτ. Ενεστ. Του ρημ. ξεδιαλύνω : ξεκαθαρίζω κάτι που είναι περίπλοκο ή μπερδεμένο, προσπαθώ να καταλάβω.

Για το μικρό Άντη όμως υπήρχε μια παραπανίσια απώλεια : ο μικρός Άντη έχασε κάτι περισσότερο από ό,τι οι υπόλοιποι.

Στον πόλεμο, που τόσο αναπάντεχα είχε σαρώσει τη χώρα : στον πόλεμο, που είχε έρθει τόσο ξαφνικά και είχε καταστρέψει ολόκληρη τη χώρα.

ΟΗΕ : συντομογραφία της ονομασίας «Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών», που προέρχεται από τα αρχικά γράμματα της κάθε λέξης. Τέτοιου είδους συντομογραφίες λέγονται αρκτικόλεξα.

Η αναπαράσταση (ουο): η πιστή απεικόνιση ενός γεγονότος που γινόταν στο παρελθόν ή μιας κατασκευής που δεν υπάρχει πλέον όπως υπήρχε παλιά, π.χ. Στο μουσείο είδαμε την αναπαράσταση της Ακρόπολης όπως ήταν στην αρχαία Ελλάδα.

Να ανταμώσει υποτακτ. Αορ. Του ρημ. ανταμώνω : συναντώ κάποιον.

1. Το νόημα της ιστορίας.

Για τους περισσότερους από εμάς τα Χριστούγεννα είναι μια λαμπρή γιορτή, με στολισμένα σπίτια, πλούσια τραπέζια, ανταλλαγές δώρων και ευχών με φίλους και συγγενείς και χαρούμενα παιδικά πρόσωπα.

Όμως, για πολλούς άλλους ανθρώπους στον κόσμο οι εορταστικές αυτές μέρες είναι κάπως διαφορετικές, καθώς κάποια μεγάλη καταστροφή, όπως ο πόλεμος, τους γεμίζει δυστυχία. Ένα τέτοιο παράδειγμα της δυστυχίας που φέρνει ο πόλεμος μέσα από τη ζωή του Άντη.

Ο Άντη είναι ένα παιδί που ζούσε ευτυχισμένο με την οικογένειά του και τους φίλους του, ώσπου ένας απροσδόκητος πόλεμος κατέστρεψε τη χώρα του και τη ζωή του. Από τη μια στιγμή στην άλλη έχασε την πατρίδα, το σπίτι, τους φίλους αλλά και τον ίδιο του τον πατέρα.

Αυτά τα Χριστούγεννα βρίσκεται πρόσφυγας με τη μητέρα του σε ξένο τόπο. Τώρα όλα είναι διαφορετικά: ζει σε αντίσκηνο μαζί με άλλους πρόσφυγες και τα δώρα που θα πάρει στις γιορτές θα είναι λίγα τρόφιμα και μεταχειρισμένα ρούχα από την ανθρωπιστική βοήθεια του ΟΗΕ.

Χωρίς να μπορεί να απαντήσει στο ερώτημα γιατί άλλαξε τόσο άδικα η ζωή του, μέσα στην παγωνιά και στη μοναξιά του αντίσκηνου, αρχίζει να ζωγραφίζει-όπως όλα τα παιδιά του κόσμου-τα πρόσωπα της Γέννησης.

Ο Άντη –περισσότερο από κάθε άλλη φορά- νιώθει την ανάγκη να ζήσει το θαύμα της Γέννησης: οι άγγελοι που ζωγραφίζει να γίνουν πραγματικοί, για να του δώσουν ξανά την ελπίδα και την πίστη του στη ζωή.

- **Ο Άντη δεν μπορεί να ζήσει τη μαγεία των Χριστουγέννων, γιατί...**

Από τη ζωή του Άντη λείπει καθετί που δίνει ασφάλεια και χαρά σε έναν άνθρωπο και ιδιαίτερα σε ένα παιδί: ο πατέρας του, το σπίτι του, το σχολείο, οι φίλοι του, και η πατρίδα του.

Δεν μπορεί να ικανοποιήσει ακόμα και τις πιο βασικές του ανάγκες, όπως το να καρεί τη ζεστασιά ενός κανονικού σπιτιού. Όσο για το φαγητό και το ντύσιμο, οι ανθρωπιστικές οργανώσεις του προσφέρουν λίγα τρόφιμα και παλιά, μεταχειρισμένα ρούχα.

Ο Άντη ζει μέσα στο φόβο, την ανασφάλεια, το πένθος, τη μοναξιά, την απορία και το θυμό για την αδικία του πολέμου. Οι καινούριοι του φίλοι, όπως κι αυτός, έχουν χάσει την παιδική ανεμελιά, νιώθουν σαν να τους έχουν βάλει τιμωρία.

- **Ποια μπορεί να είναι η πατρίδα του;**

Ο Άντη είναι το αθώο θύμα ενός πολέμου που μπορεί να έγινε σε οποιονδήποτε τόπο, σε οποιαδήποτε εποχή. Θα μπορούσε να είναι προσφυγόπουλο της Κύπρου, της Σερβίας, της Τσετσενίας, της Ρουάντα, της Παλαιστίνης, του Ιράκ... Σε κάθε σημείο του πλανήτη υπήρξαν και υπάρχουν αυτή τη στιγμή παιδιά σαν τον Άντη που έχασαν την πατρίδα τους από κάποιο πόλεμο ή εμφύλιο σπαραγμό.

- **Ποια νομίζετε ότι μπορεί να είναι τα συναισθήματα των παιδιών που δεν μπορούν να χαρούν τις γιορτινές αυτές μέρες;**

Τα παιδιά που ζουν τις συνέπειες μια φυσικής καταστροφής (σεισμός, πλημμύρα...) ή ενός πολέμου, ζουν με τον πιο τραγικό τρόπο τις γιορτινές μέρες.

- ✓ Νιώθουν έντονα φόβο, ανασφάλεια και απελπισία, αφού από τη μια στιγμή στην άλλη είδαν αν χάνεται το σπίτι, η οικογένειά τους, οι φίλοι τους και οι συγγενείς τους.
- ✓ Απογοητεύονται και χάνουν την εμπιστοσύνη τους στους ανθρώπους που τους στερησαν όλα όσα αγαπούσαν.
- ✓ Νιώθουν θλίψη και μοναξιά, γιατί πρέπει να ξεκινήσουν τη ζωή τους από την αρχή σε ένα άγνωστο μέρος, να αποκτήσουν καινούριες παρέες, νέες συνήθειες και να προσαρμοστούν σε ένα νέο τρόπο ζωής.
- ✓ Πάνω από όλα τα κυριεύει το αίσθημα της αδικίας, γιατί δεν μπορούν να χαρούν το παιχνίδι, τη σπιτική θαλπωρή και τα δώρα των Χριστουγέννων, όπως τόσα άλλα συνομήλικά τους παιδιά στον κόσμο.

- **Ποιο είναι το τέλος αυτής της ιστορίας; Τι νομίζετε; Πήρε χαρά ο Άντη με ένα απρόσμενο χριστουγεννιάτικο δώρο;**

Ο Άντη είναι μόνος και απελπισμένος μέσα στο κρύο αντίσκηνο. Δεν γίνεται όμως μια χριστουγεννιάτικη ιστορία να τελειώνει θλιμμένα. Έτσι, φαντάζομαι ένα ευτυχισμένο τέλος όπως :

Ο Άντη ζωγραφίζει τους αγγέλους πάνω στη φάτνη όπου βρίσκεται το Θείο Βρέφος και μια ευχή γεννιέται στην ψυχή του: « Να γινόταν ένα θαύμα και να περνούσα τα Χριστούγεννα και με τους δυο γονείς μου...»

Ξαφνιάζεται από το τρίξιμο των χαλικιών. Γυρίζει το κεφάλι και στο άνοιγμα της σκηνής διακρίνει μια φιγούρα. Για μια στιγμή το φως του μεσημεριού τον ζαλίζει.

Η φιγούρα φωτίζεται. Είναι ο πατέρας του! Ο πατέρας του γύρισε!

Ορμάει στην αγκαλιά του, τον πνίγει στα φιλάκια. Μετά την πρώτη συγκίνηση, κάθεται παρέα με τον πατέρα του σε μια γωνιά της σκηνής. Εκείνος του εξηγεί ότι σε μια μάχη είχε τραυματιστεί βαριά, πέρασε πολύ καιρό στο νοσοκομείο αλλά όταν έγινε καλά τους αναζήτησε και ήρθε όσο πιο γρήγορα μπορούσε κοντά τους.

Τώρα είναι αληθινά Χριστούγεννα για τον Άντη. Μπορεί να μην έχει έλατο, γαλοπούλα και δώρα αλλά η επιστροφή του πατέρα του αρκεί για να είναι ευτυχισμένος.

- **Εσείς τι δώρο θα του κάνατε ή πώς αλλιώς θα του δείχνατε την αγάπη σας;**

Θα ήθελα να στείλω στον Άντη και στη μητέρα του όλα τα χρήματα που θα συγκεντρώσω από τα κάλαντα. Εγώ με αυτά τα χρήματα θα αγόραζα καινούρια ηλεκτρονικά παιχνίδια. Σίγουρα στον Άντη θα φανούν πιο χρήσιμα, για να καλύψει πιο σημαντικές ανάγκες που έχει αυτή τη στιγμή.